

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Бянь Наньнань
«Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Дисертаційне дослідження Бянь Наньнань присвячене актуальній та недостатньо розробленій у вітчизняній музично-педагогічній науці проблемі підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції. Обрана тема відповідає сучасним запитам вищої мистецької освіти, оскільки професійне становлення майбутнього викладача вокалу та виконавця нині неможливо розглядати поза здатністю до свідомого керування власними психоемоційними станами, виконавською поведінкою, художньо-технічними діями та сценічною стійкістю. Особливої ваги ця проблема набуває в умовах зростання вимог до автономності здобувача, індивідуалізації освітнього процесу, публічної перформативності вокального мистецтва та необхідності збереження художньої якості виконання в стресогенних умовах сценічної практики.

У роботі коректно визначено науковий апарат дослідження: мету, завдання, об'єкт, предмет, концептуальну ідею, методологічні та теоретичні засади. Логіка побудови дисертації є послідовною та внутрішньо цілісною. Зміст трьох розділів підпорядкований реалізації поставленої мети та відображає рух дослідницької думки від теоретичного осмислення феномена саморегуляції до моделювання методики підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції та експериментальної перевірки її ефективності.

Безперечною перевагою дисертації є міждисциплінарний характер дослідження. Авторка здійснив ґрунтовне узагальнення наукових підходів до тлумачення саморегуляції в річищі психології, педагогіки, теорії діяльності, синергетики та мистецької педагогіки. Це дозволило їй обґрунтувати складність і багаторівневість означеного феномена та перейти до його предметної

конкретизації у площині вокально-виконавської підготовки. Позитивної оцінки заслуговує спроба розглянути вокально-виконавську саморегуляцію не як допоміжну якість, а як інтегративну властивість особистості, що виконує функцію ключового модератора професійної поведінки майбутнього викладача вокалу та вокаліста-виконавця.

Наукову новизну дослідження становить передусім авторське визначення сутності вокально-виконавської саморегуляції, а також обґрунтування її компонентної структури. Виокремлення мотиваційно-інтенційного, пізнавально-пошукового та рефлексивно-регулятивного компонентів видається логічним, концептуально вмотивованим і таким, що дає змогу цілісно охопити феномен, який вивчається. Важливо, що кожен компонент не лише описано теоретично, а й покладено в основу критеріїв, показників та етапів експериментальної методики.

До вагомих здобутків роботи належить також обґрунтування комплексу наукових підходів, на яких базується досліджувана підготовка: міждисциплінарного, аксіологічного, особистісного, антропологічного, праксеологічного, комунікативного, акмеологічного, синергетичного та холістичного. Така методологічна розгалуженість не виглядає декларативною, оскільки в тексті дисертації вона підкріплена визначенням відповідних принципів підготовки, серед яких слушно акцентовано принципи індивідуалізації, естетизації освітнього процесу, цілісного впливу на особистість, технологічності, саморегуляції сценічного хвилювання та активізації мотивації до саморегуляції.

Схвальної оцінки заслуговує розроблення педагогічних умов підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції. Автор послідовно пов'язує їх із відповідними етапами експериментальної методики, що надає дослідженню логічної завершеності та методичної переконливості. Практично цінним є те, що запропоновані умови конкретизовано через систему форм, методів та прийомів роботи, зокрема використання відеозапису власного виконання, самоаналізу виконавської надійності, щоденників емоційних станів, розроблення індивідуальних критеріїв

успішності, тренінгів із самоконтролю, самооцінки, самокорекції та самонастроювання. Саме ця технологічна оснащеність дисертації значною мірою визначає її прикладне значення.

Окремо слід відзначити належний рівень організації дослідно-експериментальної роботи. У дисертації представлено діагностичний інструментарій, визначено критерії та показники підготовленості майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції, розмежовано рівні її сформованості. Експериментальна частина не зводиться до декларативного опису, а містить конкретні кількісні показники позитивної динаміки в експериментальній групі. Наведені результати та їх статистичне підтвердження засвідчують ефективність запропонованої методики й загалом підсилюють наукову переконливість роботи.

Теоретичне значення дисертації полягає у поглибленні поняттєво-категоріального поля музичної педагогіки через уведення та обґрунтування дефініції «вокально-виконавська саморегуляція», уточнення змісту вокальної підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва, а також у розширенні наукових уявлень про механізми поєднання вокально-технічного, когнітивного, емоційного та рефлексивного складників у професійній підготовці викладача вокалу. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання його положень і методичних напрацювань у закладах вищої мистецької та педагогічної освіти, у системі індивідуальної вокальної підготовки, у науково-дослідній роботі здобувачів, а також у розробленні навчально-методичного забезпечення дисциплін вокального спрямування.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження загалом, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання.

По-перше, на с. 65 зазначено, що вокальна підготовка майбутніх магістрів музичного мистецтва спрямована на формування цілісної системи професійних знань, умінь та навичок, які охоплюють техніку голосоутворення, інтонаційну точність, дихальну координацію, артикуляційну виразність та здатність до

художньо-експресивної, емоційно переконливої інтерпретації вокальних творів. Водночас у наведеному визначенні недостатньо акцентовано ті складники, що безпосередньо пов'язані з досліджуваним у дисертації феноменом вокально-виконавської саморегуляції, зокрема вміння самоконтролю, самооцінки, самокорекції та свідомого керування психоемоційним станом у процесі виконання.

По-друге, на с. 102 поняття психологічної автономності лише окреслено в загальному вигляді. Однак з огляду на його значущість у контексті формування здатності до вокально-виконавської саморегуляції, воно потребувало б більш розгорнутого теоретичного висвітлення, зокрема уточнення його змісту, структурних характеристик та зв'язку з іншими компонентами авторської методики.

По-третє, окремі теоретичні положення дисертації викладено надто складними синтаксичними конструкціями, що дещо ускладнює їх сприйняття. Тому в подальшій роботі над текстом доцільно було б приділити увагу певному редакційному уточненню та стилістичному увиразненню окремих фрагментів.

Висловлені зауваження не знижують загальної високої оцінки дисертаційної роботи, мають переважно рекомендаційний та дискусійний характер і не впливають на її наукову новизну, теоретичну значущість та практичну цінність.

У цілому дисертаційна робота Бянь Наньняня на тему «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально-виконавської саморегуляції» є самостійним, завершеним, цілісним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне науково-практичне завдання у галузі музичної педагогіки та теорії професійної мистецької освіти. Робота характеризується належним рівнем наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, логічністю побудови, переконливістю основних положень та обґрунтованістю висновків.

За актуальністю, ступнем обґрунтованості, повнотою апробації та відсутністю порушень академічної доброчесності дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства науки і освіти України № 759 від 31 травня 2019 року), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19.05.2023 року та № 507 від 3 травня 2024 року), а її авторка, Бянь Наньнань заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Офіційний рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного мистецтва і хореографії
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К. Д. Ушинського

Кобин

Наталя КЬОН

